KAA 11/202 Kansalaisaloite: Polttoaineverotuksen alentaminen. Valtiovarainkunnan verojaosto, 3.2.2023

Suomen ilmastopaneeli
Markku Ollikainen, sihteeristö Sally Weaver
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/EduskuntaAloite/Documents/KAA_11+2021.pdf

Kansalaisaloitteen sisältö

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että valmisteveroja lasketaan 50 % vuoden 2021 tasosta. Perusteluina esitetään se, että polttoaineen veronkorotukset kohtelevat epätasa-arvoisesti työssäkäyviä ja syrjäseuduilla asuvia ja erityisesti henkilöitä, joiden ei ole mahdollista hankkia autoa, joka kuluttaa vähän polttoainetta. Lisäksi aloitteessa tuodaan esiin, että edullinen liikkuminen edistää työllistymistä ja kotimaan matkailua sekä mahdollistaa yritysten kasvua. Aloitteessa kritisoidaan fossiilittoman liikenteen tiekartan puutetta toimeentuloon liittyvistä vaikutusarvioista sekä Suomen liikenteen päästövähennystoimiin perustuvaa veropolitiikkaa.

Suomen ilmastopaneelin kanta

Ilmastopaneeli katsoo, ettei veroja ole syytä laskea kansalaisaloitteen ehdottamalla tavalla.

Polttoaineveroilla on tärkeä rooli liikenteen päästövähennysten edistäjänä ja valtion verotulojen kerääjänä. Polttoainevero muuttaa hintasuhteita suosimaan vähäpäästöistä ja päästötöntä liikennettä, mikä on tarpeen Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Ilman ohjaavia veroja siirtymä päästöttömiin liikuntamuotoihin hidastuisi.

Tutkimusten mukaan ajokilometrit ovat suurimmat ylemmissä tuloluokissa ja ne myös maksavat eniten polttoaineveroja. Sen sijaan verot rasittavat eniten alempia tuloluokkia, joten liikkumisen kalleuteen liittyvät tulonjakovaikutukset on tärkeä ottaa huomioon. Tulonjaon tasaamiseen soveltuvat kuitenkin paremmin kertasummaiset tulonsiirrot, koska ne eivät heikennä kannustimia liikenteen päästöjen vähentämiseen.

Suositus

Ilmastopaneeli kannattaa liikenteen päästöpolitiikan tulonjakovaikutusten analyysia ja tuen käyttämistä tarvittaessa tulonjakovaikutusten korjaamiseen.